

KULLUK NEDİR?

Kulluk; Rabbin emirlerine, kayıtsız şartsız uymak ve gereğini yapmaktır. Kulluk; bizim yaratılış gayemizdir, yani kaderimizdir. Kulluk etmek de görevimizdir. Böyle olunca ondan kaçamayız. Hz. Mevlânâ, “*Kimden kaçıyoruz, kendi kendimizden mi? Ne tuhaf şey!*” diyor.

Öteki bütün yaratılmışlar gibi, insanoğlu da Allah’a kulluk için yaratılmıştır. Lakin onlar Allah’a tam bir itaat içindeyken yalnızca insanoğlu Allah’a kul olabilmekte zorlanır ve insanlardan pek azı bunu başarabilir. Birçoğu da başka yollara sapar; kimi ihtiraslarına kimi çıkarlarına kimi de kendi güç ve kuvvetine tapar. Aslında Firavun, Neron ve benzeri zalimler de Allah’a kulluk etsinler diye yaratılmışlardı ama onlar kendi güçlerine kul olup inkâr ve zulüm yolunu tuttular. Böylece insanların nefretine ve Allah’ın lânetine uğradılar.

Kur’an âyetleri, şeytana uyanların şeytan gibi lânetlik olacaklarını bildirir. Zalimler ve sapıklarla ilgili âyetler, sadece onların çirkin hallerini ortaya koymak amacını gütmaz. Bir yönüyle de iman ehline uyarıda bulunur. Şöyle ki sakın siz de şeytana ve ihtiraslarınıza uyup lânetlikler arasına girmeyin, dikkatli olun, Allah’a kulluktan ayrılmayın, demek istenir.

Allah'a kul olmayanlar, kulluktan kurtulabildiler mi? Hayır... Çünkü gönülden bağlı olunan her sevgi, her tutku, zamanla insan için vazgeçilmez birer put haline gelir. İnsanı esir alıp kendine kul eder.

Evet, her yaratılan, Allah'a kulluk için yaratıldı. Fakat insanların bir kısmı kulluğa devam etti, bir kısmı da isyan edip yoldan çıktı.

Peki, acaba Allah'a kul olmayanlar, kulluktan kurtulabildiler mi?

Hayır, asla kurtulamadılar ve kurtulamazlar. Çünkü onlar geçici

lezzetlere ve bayağı çıkarlara kul oldular. Kendi kendilerini değersiz ve aşağılık şeylere kul ettiler. Ne yazık ki onlar, Yüce Yaratan'a şerefli bir kul olmak varken geçici ve çirkin şeylere kulluk etmeye razı oldular... Çünkü insanın şerefi, taptığı şeyin şerefiyle ölçülür.

Nefsinin isteklerine tapanların durumu, putlara tapanların durumundan daha parlak değildir. Gönülden bağlı olduğun her sevgi, her tutku, zamanla senin için vazgeçilmez birer put haline gelir. Seni esir alır, kendine kul eder. Sen de ister istemez, kendi icadın olan o sanal putlara tapar durursun. Bir ömür boyu o tutkuların arkasından sürüklenir gidersin.

GÖNÜLLÜ KULLUK

Arkadaş, aklını nefsinin emrine verersen seni çok basit ve ba-yağı şeylere kul eyler. Kulluk konusunda ve hemen bütün ko-nularda sen o küçücük aklını kullanmaktan vazgeç. Her şeyi yaratanın büyük aklını kullan ve ona uy.

Büyük akla uyarsan doğru yoldan gidersen, mutlu sona erer-sin. Çünkü Yüce Yaratan, kendisine giden yolu göstermiş, kulluk için gerekli her türlü yetenek ve donanımı bize vermiş: Akıl, vicdan ve irade ihsan etmiştir. Kendi kendimizi, kendi çabamızla geliştirebilmemiz için bizi hür yaratmış, iyiyi ve kötüyü bildirmiş, ikisinden birini seçme konusunda da bizi serbest bırakmıştır.

***Nefsine kulluğu
tam olanın,
Yaratan'a kulluğu
yarım olur.***

İtaat etmek de isyan etmek de kendi işimiz, kendi eylemimiz olsun diye böyle takdir etmiştir. Yoksa bizi, isyan nedir bilmeyen melekler gibi veya içgüdüleriyle yaşayan öteki canlılar gibi yaratıp zorunlu kulluğa

mahkûm ve mecbur edebilirdi. O zaman gönüllü kulluğun aşkını ve şevkini yaşayamaz, itaatin ve ibadetin hazzını tada-mazdık. Yüce Yaratan, aşk ve şevkle kendisine kulluk edelim diye bize irade hürriyeti ihsan etmiştir.

Aziz dostum, şunu bil ki kulluk tek kapıya yapılır. İki kapıya birden yapılmaz. İnsan ya Allah'a kul olur ya da kendi nefsinin hevâ ve heveslerine.

Kendi nefesine kul olanlar Allah'a kulluk edemezler. Etseler de o görevi hakkıyla yerine getiremezler. Çünkü kendi nefislerine kul oldukları için nefsin isteklerine öncelik verirler ve onları yerine getirirler. Bu yüzden nefesine kulluğu tam olanın, Yaratana kulluğu yarım olur. Böylece yaratılmış olduğunu unuttur. Zamanla kendini, kendisini yaratandan daha önemli ve üstün görmeye başlar. İşte bundan dolayı Kur'an âyeti şöyle buyuruyor: *"Ey iman edenler! Allah'ın ve Resûlünün önüne geçmeyin! Allah'tan korkun! İyi bilin ki O işittir ve bilir."* (Hucurât, 1)

Diyeceksiniz ki: Hiç mahlûk Hâlik'tan, yani yaratılan Yaratandan daha üstün olabilir mi? Elbette olamaz. Lakin kibirli kişiler, kendilerini herkesten ve her şeyden, hatta Yaratandan da üstün görürler. Öyle gördükleri için Allah'ın emir ve yasaklarını önemsemezler. Kendi başlarına buyruk yaşarlar.

Kibir aslında bir vehimdir. Tekebbür (kibirlenme) veya gurur denilen bu vehim, gerçekte insanın kendi kendini aldatmasıdır. Kendi zekâsına, bilgi ve yeteneklerine tam güveni olmayanlar, söz konusu kibri kendilerine kalkan yapıp onun arkasına saklanırlar. Şeytan da inkâr ve küfür yüzünden değil, kibir yüzünden Allah'a kafa tuttu ve isyan etti. O yüzden de lânetlik oldu.

"Göklerin, yerin ve bunların arasında bulunan her şeyin hükümlerini Allah'ındır. Dilediğini yaratır. Allah, her şeye hakkıyla gücü yetendir." (Mâide, 17)

Allah'a kul olmanın ilk şartı, O'nun kudret ve ululuğunu tanımaktır. Bu tanıma, sıradan bir bilgi işi demek değildir. Aklı

başında olan hangi insana, “Şu gökleri ve yeri kim yarattı?” diye sorarsan “Allah yarattı.” diye cevap verir. “Peki, kâinat-taki bu düzen kimin koyduğu kurallara göre işliyor?” diyecek olursan o da sana “Yaratan’ın koyduğu kurallara göre.” diyecektir. Yani Allah yaratmış, yarattıkları üzerinde hâkimiyet kurmuştur. Canlı cansız bütün varlıklar, O’nun koyduğu kurallara uymuş ve emrine girmiştir. Evet, öyledir. İşte bunu böyle bilmek ve kabul etmek, sadece bilgidir, iman değildir.

“Peki iman nedir?” diyeceksiniz. İman: “Kâinat üzerinde hükümran olan Allah, benim üzerimde de hükümrandır. Ben, O’nun, kendi üzerimdeki hakkını ve hükümranlığını kabul edip emrine giriyorum ve buna can u gönülden inanıyorum.” demektir. Yani kalp ile tasdik edip dil ile de ikrar etmektir.

Kabul etmek gerekir ki Yüce Yaratan’ın yarattıkları üzerinde, en azından bir mucidin patent hakkı kadar bir hakkı vardır: Bu hak, hem mülkiyet hakkı hem tasarruf hakkıdır.

Âriflerden birine, “İbadet nedir?” diye sordular. O da:

- “İbadet, Allah’ın razı olduğu şeyi yapmaktır.” dedi.

- “Peki, ya kulluk nedir?” diye sordular. O da:

- “Allah’ın yaptığı şeye razı olmaktır.” diye cevap verdi.

Bir ressam düşünün, tuval üzerine bir manzara resmi yapıyor, sonra da yaptığı resmi yırtıp atıyor. Siz o ressamı, “Bu resmi niçin yırttın?” diye hesap sorabilir misiniz? Tutalım ki sordunuz. O da size, “İstedğim gibi olmadı, beğenmedim. Onun için yırtıp attım.” derse ne diyebilirsiniz? Sadece “Adam hak-

lı, kendi malı, kendi eseri, ister saklar ister yırtar atar.” dersiniz. Öyle değil mi?

Sıradan bir ressama veya bir sanatkâra tanıdığımız bu hakkı, yeri göğü yaratan Allah’a da tanımamız gerekmiyor mu?

Allah, mülk ve melekût âleminin hâlikı ve mâlikidir. Yaratıkları üzerinde sonsuz ve sınırsız hak sahibidir: “*Ve Rabbuke yahluku mâ yeşaaü ve yahteeru.*” (Kasas, 68) Yani “*Rabbin, dilediği gibi yaratır ve seçim yapar.*” İsteddiği gibi yaratır ve istediği zaman da yok eder. O’nun hükmü geçerlidir. O’nun seçimi, bütün seçimlerden üstündür.

ALLAH'A KUL OLMAK ŞEREFTİR

Her birimiz, yüz sene önce yok idik, yüz sene sonra yine bu dünyadan göçüp gitmiş olacağız. Bizi var eden, varlığından haberdar eden, akıl, fikir, ilim, irfan ve vicdan yetenekleriyle donatıp bütün canlılara üstün kılan yüce Yaratan'ın üzerimizdeki hakkı, nasıl inkâr edilebilir? Biz varlığımızı ve her şeyimizi O'na borçlu değil miyiz?

Allah'a sadece can borcumuz yok, ten borcumuz da var. Kulluk bilincine ermiş olan gerçek müminler şöyle derler: *"Biz hakikatte Allah'a aitiz ve kesinlikle O'na döneceğiz."* (Bakara, 156)

Gerçek anlamda kulluk bilincine sahipsek canımız, tenimiz, malımız ve bütün varlığımızla Allah'a ait olduğumuzu bilmiyoruz. Allah'a kulluğu içtenlikle ve severek benimseyip içi-

mize sindirmek zorundayız. Kul, Allah'a kulluğu kendisi için şeref kabul etmedikçe, bununla iftihar etmedikçe hakiki kullardan sayılmaz.

Âlemlerin Rabbine kul olmak, insanı her türlü çirkin ve bayağı şeylere kul olmaksızın kurtaran ve selâmete çıkaran en şerefli

rütbedir. *"Çünkü gerçek anlamda üstünlük ve şeref, yalnızca Allah'a, Peygamberine ve müminlere mahsustur. Lakin müna-
fıklar bunu bilmezler."* (Münâfikûn, 8)

Eğer kul, Allah'a kulluğu kendisi için şeref kabul etmezse ve bununla iftihar etmezse hakiki kullardan sayılmaz.

Kulluk kendini daha çok amelde, yani iş ve eylemde, tutum ve davranışta gösterir. Samimi itaatte, ihlâslı ibadette ve halka hizmette gösterir.

Araplar, “İnsanoğlu, iyiliğin kuludur.” anlamında “*el-insan abdu'l-ihsan*” derler. Çünkü her canlı gibi insan da acıdan kaçır, hazza koşar. İnsan kimden iyilik görürse onu sever. Kimi severse ona bağlanır ve onun emrine girer. Sevenler, sevdiklerine “Kulun, kölen olayım.” derler. Öyle değil mi?

HAYATIN ASIL SAHİBİ

İnsan her zaman derin düşünemez. Yaşadığı âlemin arka planını göremez yahut görmek istemez. Dış görünüşe saplanır kalır, şekle aldanır. Sebepler üzerine kafa yormaz, çoğu zaman tesadüf deyip geçer. Oysa varlık âlemindeki her olay birtakım şartlara ve sebeplere bağlı olarak meydana gelir:

Gerçek kulluk, Hz. Peygamber'in ve O'nun (s.a.s) izinden giden velilerin yolundan gitmektir. Zira otobandan gitmek varken, köstebek gibi tünel kazıp gitmeye gerek yoktur. Ve bu yol, sevgi yoludur...

Kur'an, "*min külli şey'in sebebâ*" (Kehf, 84) buyurur. Yani her şeyin bir sebebi vardır. Hiçbir şey sebepsiz meydana gelmez. İşte o şartları ve sebepleri yaratan yüceler yücesi bir kudret, bir ilk sebep vardır ki O da "*mü-sebbibü'l-esbab*" denilen Yüce Allah'tır.

Yine ilgili âyetlerin bildirdiğine göre varlıktaki madde ve olayların meydana geliş sebeplerini bilenler, yeryüzünde güç ve kudret elde ederler, bunlardan gafil olanlara üstün gelirler. İşte bu bahtiyarlardan biri olan Zülkarneyn Aleyhisselâm, Cenâb-ı Hakk'ın ihsan ettiği sebepler bilgisi saye-

sinde yeryüzünde güçlü bir konuma gelmiş ve daha önce bilinmeyen pek çok konuda başarılı olmuştur (Kehf, 84-98).

Aziz dostum! Şunu bil ki seni varlığın ilk sebebine, hayatın asıl sahibine ulaştıramayan her bilgi, eksik bir bilgidir. Her

fikir, kısır ve çürük bir düşüncedir. Yarım bilgi ve kısır düşünce seni hakikate ulaştıramaz, yarı yolda bırakır. Madde-nin bilgisiyle yola çıkanlar, maneviyat alanında yol bulamaz, hedefe varamazlar. Zira bir yere gelince tıkanıp kalırlar.

Hız. Mevlânâ diyor ki: “Araba ile yola çıkanlar, deniz kenarına gelince durmak zorunda kalırlar. Çünkü denizi geçmek için arabaya değil, bir deniz aracına, tekne veya gemiye ihtiyaç vardır.” Kendi akıllarınca Allah’a kulluk etmeye çalışanlar da denize vardıkları zaman şaşar kalırlar. Oysa gerçek kulluk, Hz. Peygamber’in ve O’nun (s.a.s) izinden giden velilerin yolundan gitmektir. İşin doğrusu da budur. Otobandan gitmek varken, köstebek gibi tünel kazıp gitmeye ne gerek var?

Bu yol sevgi yoludur.

Gerçek sevgi ve şükür, nimete tapmak değil, nimetin sahibine tapmaktır. Seni sahibine götürmeyen nimet, senin için sadece cehennem sermayesi olabilir. Eğer o nimeti nefsinin emrine vermişsen...

Unutma ki nimete nâil olmak da şükür ehli olmak da yine nasip işidir.

Kur’ân-ı Kerim, Mekke halkını ve Kâbe’yi ziyaret için gelen hacıları şöyle uyarıyor: Bu eve değil, “*Bu evin Rabbine ibadet ediniz. Zira sizi açlıktan kurtarıp doyuran ve korkudan emîn kılan O’dur.*” (Kureyş, 3-4)

Çünkü İslâm öncesi cahiliyet devrinde Kâbe’yi ziyaret edenlerin çoğu, Kâbe’deki putlara veya bizzat Kâbe’ye tapıyordu. Uğur ve bereketi de Kâbe’den veya putlardan umuyorlardı. Oysa uğur ve bereketin kaynağı Kâbe değildir, Kâbe’nin de Rabbi olan Allah’tır.